

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

PSILOCIBINO TERAPIJA PRIKLAUSOMYBĖS NUO ALKOHOLIO GYDYMUI. LITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorius. Kasparas AŠOKLIS (IV kursas).

Darbo vadovas. Dokt. Robertas STRUMILA, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Apžvelgti psilocibino terapijos kaip priklausomybės nuo alkoholio gydymo terapijos aspektus.

Darbo metodika. Literatūros apžvalga vykdyta PubMed duomenų bazėje nuo 2023.03.13 iki 2023.04.08, naudojant raktažodžių derinius: „psilocybin OR alcoholism OR alcohol use disorder“. Straipsnių publikavimo laikotarpis buvo ribojamas nuo 2000 iki 2023 m. Pasirinkta tik anglų kalba publikuota literatūra. Atlikus paiešką nustatytos 15 publikacijų apie tyrimus su žmonėmis, gyvūnais ir ikiklinikinius tyrimus. Atlikus atranką 9 straipsniai buvo įtraukti į literatūros apžvalgą.

Rezultatai. Pastarąjį dešimtmetį augo susidomėjimas psilocibino ir kitų klasikinių psichodelikų klinikiniu potencialu gydant neuropsichiatrines ligas, įskaitant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo sutrikimus.

Tyrimai su žmonėmis ($n = 95$) rodo perspektyvius duomenis ir daro išvadą, kad klasikiniai psichodelikai galėtų padėti sumažinti alkoholio vartojimą. Iš 95 atsitiktinos imties dalyvių vidutinis alkoholio suvartojimas per dieną (skaičius standartinių gėrimo vienetų per dieną) buvo mažesnis psilocibino grupėje. Kitame klinikiniame tyrime ($n = 10$) buvo rasta jog, abstinencija nepadidėjo pirmąsias 4 gydymo savaites (kai dalyviai dar nebuvo gavę psilocibino), tačiau gerokai padidėjo po psilocibino vartojimo ($p < 0.05$). Padidėjimas išliko ir po 36 savaičių stebėjimo. Psichodelinio poveikio intensyvumas per pirmąjį psilocibino seansą (4 savaitę) reikšmingai prognozavo alkoholio vartojimo pokyčius 5-8 savaitėmis, taip pat prognozavo potraukio alkoholiui sumažėjimą ir susilaikymo nuo vartojimo padidėjimą 5 savaitę. Reikšmingų su gydymu susijusių nepageidaujamų reiškinių nebuvo. Šie preliminarūs rezultatai suteikia tvirtą pagrindą vykdyti didesnės imties tyrimus ir iširti psilocibino veiksmingumą ir veikimo mechanizmus. Šios temos aktualumą parodo vis daugiau planuojamų klinikinių tyrimų, vienas iš jų irgi planuojamas atlikti su žmonėmis ($n = 90$).

Vis dėlto kai kurie iš šių tyrimų kelia metodologinių problemų, pavyzdžiui, mažas dalyvių skaičius ($n = 3$), kontrolinės grupės nebuvimas, sunkumai apibūdinant savo psilocibino terapijos metu patirtą patirtį, dėl jos subjektyvumo. Reiktų atsižvelgti ir į neigiamus padarinius, kuriuos gali sukelti ši terapija. Atliktoje internetinėje apklausoje daugiau nei trečdalis dalyvių psilocibino vartojimą apibūdina kaip vieną iš penkių sunkiausių savo gyvenimo patirčių. Nepaisant to, didžioji dalis respondentų teigė, kad patirtis jiems buvo naudinga. Rizikingo elgesio arba ilgalaikio psichologinio streso tikimybė yra maža, kai psilocibinas skiriamas laboratoriniuose tyrimuose kruopščiai

atrinktiems dalyviams, kuriems teikiama pagalba psilocibino vartojimo metu ir po jo vartojimo. Būtina atsižvelgti ir į tai, kad viename iš psichodelinių preparatų tyrimų nė vienas dalyvis nepranešė, kad psilocibino vartojimas visiškai blokavo subjektyvų alkoholio poveikį, nors dauguma psilocibino vartotojų pranešė apie sumažėjusią reakciją į alkoholį

Gilinantį į psilocibino veikimo mechanizmą PET skenavimo metu (n =10) buvo nenustatyta 5-HT_{2A} receptorių susijungimo pokyčių praėjus 1 savaitei po geriamojo psilocibino vartojimo, kas iš dalies parodo jog serotoninerginė būseną išlieka stabili ir nereikalauja kompensacinės reguliacijos.

Kalbant apie tyrimų su gyvūnais modelius, psilocibino gydymo schema su žiurkėmis parodė, kad po lėtinio gydymo psilocibinu alkoholio vartojimas sumažėjo penktadaliu.

Išvados. Iš apžvelgtų tyrimų galime daryti išvadą, kad psilocibinas demonstruoja perspektyvius statistiškai reikšmingus duomenis, rodančius, kad jis galėtų būti potencialus preparatas padėti gydyti priklausomybei nuo alkoholio. Psilocibinas pasižymi akivaizdžiu ilgalaikiu poveikiu, trunkančiu kelias savaites / mėnesius po vienkartinės terapijos. Be to, galvos smegenų tyrimai, taikomi psilocibino veikiamiems 5-HT_{2A} agonistams, pateikia įžvalgų apie smegenų veiklą ir skatina naują gydymo būdą priklausomybių srityse.

Norint išsamiau suvokti biologinius ir psichologinius mechanizmus, reikėtų atlikti daugiau tyrimų su metodologinės kokybės parametrais, kad būtų galima aiškiau nustatyti klasikinių psichodelikų poveikį alkoholio vartojimui. Taip pat padėti suprasti kokioms grupėms žmonių ir kokiomis dozėmis bei jų intervalais šis gydymo metodas galėtų labiausiai padėti bei nustatyti kurioms grupėms žmonių šis gydymas kontraindikuotinas.

Raktažodžiai. Psichoplastogenas; Psilocibinas; priklausomybė nuo alkoholio; alkoholio vartojimo sutrikimas; 5-HT_{2A} agonistai; priklausomybės gydymas; haliucinogenai.